

Foto: Bart Boerave

'GEWAPEND' DE WINTER IN

Op 13 november had in Geel een vergadering plaats waarbij preventie tegen vorstschade centraal stond. Dit is een gegeven dat niet zomaar uit de lucht is gegrepen. Vorstschade in de boomteelt is nu eenmaal erg actueel na 3 opeenvolgende winters met heel wat schade. Het werd een boeiend gesprek met veel input van leden en toeleveringsbedrijven.

.....
Henk Van Beek, Lucien Verschoren

Ervaringen

Didier Hermans, voorzitter van de Boomtelersfederatie Noord-België leidde de avond in. Er werd in eerste instantie van gedachten gewisseld over de persoonlijke ervaringen met vorstschade.

Leon Peeters: de laatste vorstperiode was anders dan de twee vorige jaren. Vele gewassen waren al in groei door het warme weer in december en januari; de plotse koude viel in februari en gaf een ander schadebeeld. Zo waren bvb. Weigela en Hydrangea 'Anabelle' de vorige keren niet bevroren nu wel. Er zijn ook planten verkocht die al dood waren of die later toch niet aansloegen. Meestal was dit niet te voorzien. De schade is veel groter gebleken dan aanvankelijk gedacht.

Didier Hermans: de Buxus 'Faulkner' in pot waren op de buitenpercelen zonder bescherming doodgevroren. Het viel vorige winter op dat een aantal variëteiten zeer gevoelig zijn. We hebben dan ook al verschillende proeven aangelegd met afdekdoeken.

Paul Rombouts: op ons bedrijf worden de planten in containers platgelegd en met een vliesdoek afgedekt. Dit geeft goede resultaten. Het platleggen wordt vooral gedaan om de koppen te beschermen tegen afbreken onder de opwaaiende vliesdoeken. Het is niet duidelijk of het platleggen van de planten, en dus los van de ondergrond, zorgt voor een betere afhandeling van de plant.

Foto: Willy De Geest

Jan Gijs: het is beter de planten tegen mekaar te zetten; staan de planten te ver uit elkaar dan waait de koude wind er gewoon doorheen. Er moet aandacht zijn voor het wapperen van de netten want takken kunnen zo beschadigd raken. De ervaring is echter dat dit goed meevalt en het levert tevens een grote besparing van extra werk op. De doeken blijven op hun plaats door klinkers of zandzakken op de randen te leggen. Extra aandacht voor de buitenranden is aan te raden.

Guido Gijs: de lavendel in P9 was dit jaar bevroren en dit voor de eerste maal. Wat kan bevroren wordt binnen in de plasticserre gezet; er wordt eventueel ook een tijdelijke tunnel gebouwd voor de wintermaanden, liefst een serre met groot luchtvolume. Diffuse folie zou ook kunnen helpen.

Ludo Jochems: trekt in de winter (van eind december tot februari) een landbouwfolie over de planten met de witte kant bovenaan en het zwart vanonder. Hierbij moeten de weersom-

standigheden natuurlijk goed in het oog houden. Zo wordt regelmatig verlucht en bij vorstvrij weer de folie verwijderd.

Henk van Beek: hij weet uit ervaring dat Erica's die doorgeworteld zijn op het doek en dus vast staan, beter de winter doorkomen.

Algemene ervaringen leren dat planten die in de herfst losgetrokken bladeren en stengels hebben, beter afgerijpt de winter ingaan. De groei moet tijdig stoppen, in de herfst mogen er geen nieuwe bladeren of scheuten gevormd worden. Iedereen is het erover eens dat een lavaveld meer kans op vorstschade geeft omdat het luchtige substraat makkelijker de koude wind doorlaat en terzelfdertijd een isolerende laag vormt voor de warmte die uit de grond eronder komt. Een oplossing kan zijn de toplaag te voorzien van een kleinere fractie lava. Planten die nat staan, geven meer kans op vorstschade zoals bvb. *Prunus laurocerasus*, maar anderzijds weet men dat veel planten bij de klant te droog te winter ingaan. Zo dient bijvoorbeeld *Buxus* in pot in de winter regelmatig water te krijgen.

Lucien Verschoren meldt dat Wageningen UR (Marco Hoffman) een winterhardheidslijst heeft opgesteld voor heel wat soorten. Uit onderzoek leerde men dat de herkomst van de soort een grote invloed heeft op de winterhardheid. Binnen de soort kan dit tot 4°C variëren. De juiste herkomst kiezen heeft hier zijn voordelen.

Een vergelijking met de aanbevolen sierheesters van bvb. 40 jaar geleden

▲ Gebruik van schermdoek

leert dat veel nieuwkomers zoals *Ceanothus*, *Photinia* en *Viburnum tinus* tot de gevoelige soorten behoren. Door de gestegen uitvoer naar Oost-Europese landen dient met de klimaatzones terdege rekening te worden gehouden.

Preventie

Koen Aerts van CLTV en Peter Truyens van Agro Vangeel brachten een boeiende uiteenzetting met heel wat nuttige info.

Koen Aerts besprak de soorten vorstschade en hoe de planten fysiek te beschermen.

Men kan de planten bedekken met Agrocover 30 g/m², waarbij er vraag is

naar brede uitvoeringen tot 20 m. Het doek mag de grond niet raken en men moet oppassen voor takbreuk. Let ook op voor mogelijke sneeuwdruk die kan zorgen voor scheuren! In de veiling is er ook de mogelijkheid om gerooide planten en potten gestapeld te bewaren in de koelcel bij 1-3 °C en goed ingepakt tegen uitdroging

Vele soorten bevriezen niet door de lage temperaturen maar omdat de wortels bevroren zijn, kunnen de planten niet verdampen. Bij zonnig weer sterven veel wintergroene soorten door verdroging. Een tijdige behandeling met Fitotherm kan uitdrogen voorkomen.

Peter Truyens besprak de oorzaken van schade en de teelttechnische bescherming. De plant sterk de winter laten ingaan, kan helpen. Nabemesting vanaf augustus met Kalium maakt de plant sterker. Vooral een teveel aan stikstof voor de winter is te mijden. Plantversterkende producten (zoals met Sicilium) kunnen helpen. In de vollegrond is er meer schade op lichte zandgrond dan op zware leemgronden. De kwekers ervaren dat meerdere vorstjaren na elkaar de planten kunnen verzwakken en ze vatbaarder maken voor allerlei ziekten en plagen, *Phytophthora*, *Xanthomonas*. Beter is het om deze percelen te rooien en om met gezonde planten te herbeginnen. ■

Een geslaagde avond met een thema waar nog heel wat kan over verteld worden. De aanwezige telers kunnen nu gewapend de winter ingaan!

▲ Vorstschade bij jonge buxus in pot in 2009